

Studiegebied KANT Leerplan Borduren BSO 3

04-05/1304/V

CVO Sint-Godelieve vzw
Nieuwstraat 5
8000 Brugge
januari 2005

1 Beginsituatie - toelatingsvoorwaarden

De cursist die de opleiding “borduren” wil starten moet aan geen specifieke toelatingsvoorwaarden voldoen.

De cursisten moeten wel voldoen aan de toelatingsvoorwaarden vermeld in het decreet, hoofdstuk V, afdeling 1.

2 Doelstellingen

Algemene doelstellingen

Na het beëindigen van de opleiding “Borduren” moet de cursist:

- op een zelfstandige manier een borduurwerk kunnen starten, en alle mogelijke problemen kunnen oplossen om het werkstuk tot een goed einde te brengen.
- vertrekkende van een eigen ontwerp, een bestaand patroon of een reeds bestaand werk en borduurwerk kunnen uitvoeren.
- oude borduurtechnieken kunnen herkennen en uitvoeren.
- fouten herkennen en verbeteren.
- een foto of tekening kunnen omzetten in borduurwerk.
- een voldoende basis verworven hebben om zelf een mooie kleurenkeuze te kunnen maken.
- een afgewerkt borduurwerk op de juiste manier wassen en strijken
- een correcte houding aannemen tijdens het werken

3 Modules, leertraject en vakbenaming

3.1 Modules

<i>Naam eenheid</i>	<i>Lestijden</i>
Basis borduren	160 lt
Aftelbaar borduurwerk	80 lt
Basis witborduren	80 lt
Basis naaldschilderwerk	80 lt
Open borduurwerk	80 lt
Witborduren	80 lt
Vervolmaking naaldschilderwerk	80 lt
Creatief borduren	160 lt

3.2 Leertraject

(zie structuurschema)

3.3 Vakbenaming modules

Naam eenheid		Vakbenaming	
<i>Benaming</i>	<i>Lestijden</i>	<i>Rangschikking</i>	<i>Benaming</i>
Basis borduren	160 lt	PV	Praktijk Kant
Aftelbaar borduurwerk	80 lt	PV	Praktijk Kant
Basis witborduren	80 lt	PV	Praktijk Kant
Basis naaldschilderwerk	80 lt	PV	Praktijk Kant
Open borduurwerk	80 lt	PV	Praktijk Kant
Witborduren	80 lt	PV	Praktijk Kant
Vervolmaking naaldschilderwerk	80 lt	PV	Praktijk Kant
Creatief borduren	160 lt	PV	Praktijk Kant

3.4 Benaming deelcertificaten

Naam eenheid	Deelcertificaat
Basis borduren	Deelcertificaat Basis borduren
Aftelbaar borduurwerk	Deelcertificaat Aftelbaar borduurwerk
Basis witborduren	Deelcertificaat Basis witborduren
Basis naaldschilderwerk	Deelcertificaat Basis naaldschilderwerk
Open borduurwerk	Deelcertificaat Open borduurwerk
Witborduren	Deelcertificaat Witborduren
Vervolmaking naaldschilderwerk	Deelcertificaat Vervolmaking naaldschilderwerk
Creatief borduren	Deelcertificaat Creatief borduren

4 Specifieke doelstellingen, sleutelvaardigheden en leerinhouden

4.1 Basis borduren

4.1.1 Instapvereisten

Er zijn geen specifieke instapvereisten

4.1.2 Specifieke doelstellingen

De cursist kan:

- weefsel en borduurgaren in functie van de te realiseren techniek kiezen
- handelsbenamingen van borduurgarens en weefsels in functie van aankoop benoemen
- de specifieke materialen (borduurring, naalden...) benoemen en juist gebruiken
- de nodige hoeveelheid weefsel voor een werkstuk berekenen
- een tekening op het weefsel overbrengen
- met een teltekening werken
- de zoomwaarde van een werkstuk bepalen
- de aangeleerde borduursteken vlot borduren
- de aangeleerde borduursteken toepassen in een werkstuk
- een gouddraad opnaaien
- de zoom van een werkstuk in aftelbare stof op verschillende manieren afwerken

4.1.3 Sleutelvaardigheden

- creativiteit : in de keuze van de kleuren, de steken en de tekening
- doorzettingsvermogen : bij het aanleren van de steken en bij de uitvoering van het werk
- inzicht :
  - in de vorming van de steken
  - in een teltekening
  - in de afwerking van een zoom
- leergierigheid : belangstelling en interesse tonen om nieuwe technieken aan te leren
- zelfstandigheid : zonder hulp of toezicht thuis de opgelegde taken afwerken
- zin voor esthetiek: esthetische overwegingen laten meespelen bij het uitvoeren van het werkstuk
- nauwkeurigheid bij het uitwerken van het werkstuk
- zin voor samenwerking: oog en waardering hebben voor het werk van andere cursisten
- zin voor orde en netheid nastreven op en rond de werktafel en het lokaal
- de nodige veiligheids- en hygiëneregels in acht nemen.

4.1.4 Leerinhouden

Bij iedere nieuwe techniek wordt een kort historisch overzicht gegeven.
Er worden minstens 8 technieken aangeleerd en zoveel mogelijk in toepassing uitgewerkt.

- **Basissteken**
  - Aanleren techniek
    - Inzetten en instoppen van de draden
    - Rijnsteek – stiksteek – steelsteek – festonsteek – kettingsteek - kruissteek
  - Toepassing
    - Keuze van het materiaal
    - Verschillende manieren om een tekening op stof te plaatsen
    - Uitvoering
    - Afwerken en onderhouden van een borduurwerkje
- **De platsteek**
  - Aanleren techniek
    - Werken met een teltekening
    - De platsteek
    - Variaties op de platsteek
  - Toepassing
    - Keuze van het materiaal
    - Berekenen van de hoeveelheid materiaal
    - Uitwerking
- **Tapiserie**
  - Aanleren techniek
    - Aanleren van verschillende tapisseriesteken
  - Toepassing
    - Plaatsen van de tekening op de stof
    - Uitwerking van de tekening
- **Goudborduren**
  - Aanleren techniek
    - Borduren van de platsteken
    - Opnaaien van de gouddraad
  - Toepassing
- **De taksteek**
  - Aanleren techniek
  - Toepassing
- **De flanelsteek**
  - Aanleren techniek
  - Toepassing
- **De kruissteek**
  - Aanleren techniek
  - Toepassing
- **Gecombineerde techniek van de kruissteek en de stiksteek**
  - Aanleren techniek
  - Toepassing
- **Doorstopwerk**
  - Aanleren techniek
  - Toepassing
- **Ajourrandjes**
  - Aanleren techniek
    - Aanleren ajoursteken
    - Afwerken van een zoom en een hoek
  - Toepassing

4.2 Aftelbaar borduurwerk

4.2.1 Instapvereisten

De cursist moet vooraf de module “Basis Borduren” gevolgd hebben of met een toelatingsexamen bewijzen over de nodige kennis te beschikken.

4.2.2 Specifieke doelstellingen

De cursist kan:

- de specifieke kenmerken van de borduurtechnieken opnoemen
- weefsel en borduurgarens in functie van de te realiseren techniek kiezen
- handelsbenamingen van borduurgarens en weefsel in functie van aankoop benoemen
- aan de hand van een telpatroon en het gekozen weefsel de grootte van het borduurwerk berekenen
- de verschillende aangeleerde technieken uitvoeren
- een werkstuk in de aangeleerde technieken/steken uitvoeren
- de zomen, typisch voor de verschillende technieken, afwerken

4.2.3 Sleutelvaardigheden

- creativiteit : in de keuze van de steken
- doorzettingsvermogen : bij het aanleren van de steken en bij de uitvoering van het werk
- inzicht : - in de uitvoering van de steken
- in de werkvolgorde
- leergierigheid : belangstelling en interesse tonen om nieuwe technieken aan te leren
- zelfstandigheid : zonder hulp of toezicht thuis de opgelegde taken afwerken
- zin voor esthetiek: esthetische overwegingen laten meespelen bij het uitvoeren van het werkstuk
- nauwkeurigheid bij het uitwerken van het werkstuk
- zin voor samenwerking: oog en waardering hebben voor het werk van andere cursisten
- zin voor orde en netheid nastreven op en rond de werktafel en het lokaal
- de nodige veiligheids- en hygiëneregels in acht nemen.

4.2.4 Leerinhouden

Bij iedere nieuwe techniek wordt een kort historisch overzicht gegeven.
Er worden minstens 2 technieken aangeleerd en zoveel mogelijk in toepassing uitgewerkt.

- **Hardanger**
  - Aanleren techniek
    - Platsteken
    - Uitknippen van de draden
    - Omwinden van de draden met cordonsteek en point de reprise
    - Picootje
    - Opvultechnieken: verschillende spinnetjes
    - Siersteken: schuine maassteek en hokjessteek
    - Actuele Hardangertechnieken
  - Toepassing
    - Berekenen van de stof volgens het telpatroon
    - Uitwerken

- **Zwartborduren**
  - Aanleren techniek
    - Randafwerkingen
    - Verschillende opvulsteken
  - Toepassing

- **Gecombineerde techniek van aftelbare steken**
  - Aanleren techniek
  - Toepassing

4.3 Open borduurwerk

4.3.1 Instapvereisten

De cursist moet vooraf de modules “Basis Borduren” en “Aftelbaar borduurwerk” gevolgd hebben of met een toelatingsexamen bewijzen over de nodige kennis te beschikken.

4.3.2 Specifieke doelstellingen

De cursist kan:

- de specifieke kenmerken van de nieuwe borduurtechnieken opnoemen
- weefsel en borduurgaren in functie van de te realiseren nieuwe technieken kiezen
- benamingen van borduurgaren en weefsel in functie van aankoop benoemen
- de specifieke materialen benoemen en juist gebruiken
- aan de hand van een telpatroon en het gekozen weefsel de grootte van het borduurwerk berekenen
- de verschillende steken/technieken uitvoeren
- een werkstuk in de aangeleerde technieken/steken uitvoeren (eventueel aan de hand van een teltekening)
- een zoom van een werkstuk afwerken
- een technische tekening van een bepaalde borduurtechniek interpreteren

4.3.3 Sleutelvaardigheden

- creativiteit : in de uitwerking van de werkstukken
- doorzettingsvermogen : bij het aanleren van de steken/technieken en bij de uitvoering van het werk
- inzicht :
  - in de uitvoering van de steken/technieken
  - in een technische tekening
- leergierigheid : belangstelling en interesse tonen om nieuwe technieken aan te leren
- zelfstandigheid : zonder hulp of toezicht thuis de opgelegde taken afwerken
- zin voor esthetiek: esthetische overwegingen laten meespelen bij het uitvoeren van het werkstuk
- nauwkeurigheid bij het uitwerken van het werkstuk
- zin voor samenwerking: oog en waardering hebben voor het werk van andere cursisten
- zin voor orde en netheid nastreven op en rond de werktafel en het lokaal
- de nodige veiligheids- en hygiëneregels in acht nemen.

4.3.4 Leerinhouden

Bij iedere techniek wordt een kort historisch overzicht gegeven. Er worden minstens 3 technieken aangeleerd en zoveel mogelijk in toepassing uitgewerkt.

- **Perzisch ajour**
  - Aanleren techniek
    - Verschillende ajoursteken
    - Randafwerking: het muizentandje
  - Toepassing

- **Sorbelloknoopsteek gewerkt op Perzisch ajour**
  - Aanleren techniek
    - Borduren van een achtergrond in de hokjessteek (Perzisch ajour)
    - De Sorbelloknoopsteek
  - Toepassing

- **Markerranden**
  - Aanleren techniek
    - Schuintjes
    - Omsteken versprongen
    - Omsteken niet versprongen
    - Open zoomsteek
    - Stopwerk
    - Platte lommertjes
  - Toepassing

- **Open randen met stopsteek**
  - Aanleren techniek
  - Toepassing

4.4 Basis witborduren

4.4.1 Instapvereisten

De cursist moet vooraf de module “Basis Borduren” gevolgd hebben of met een toelatingsexamen bewijzen over de nodige kennis te beschikken.

4.4.2 Specifieke doelstellingen

De cursist kan:

- de specifieke kenmerken van de borduurtechnieken opnoemen
- weefsel en borduurgaren in functie van de te realiseren techniek kiezen
- handelsbenamingen van borduurgarens en weefsels in functie van aankoop benoemen
- de specifieke materialen benoemen en juist gebruiken
- een tekening op het weefsel overbrengen
- de verschillende technieken/steken uitvoeren
- een borduurwerk in de aangeleerde technieken/steken uitvoeren
- de zomen, typisch voor de verschillende technieken, afwerken
- een borduurwerk met een combinatie van verschillende technieken uitvoeren

4.4.3 Sleutelvaardigheden

- creativiteit : in de keuze van de steken
- doorzettingsvermogen : bij het aanleren van de steken en bij de uitvoering van het werk
- inzicht : in de uitvoering van de techniek
- leergierigheid : belangstelling en interesse tonen om nieuwe technieken aan te leren
- zelfstandigheid : zonder hulp of toezicht thuis de opgelegde taken afwerken
- zin voor esthetiek: esthetische overwegingen laten meespelen bij het uitvoeren van het werkstuk
- nauwkeurigheid bij het uitwerken van het werkstuk
- zin voor samenwerking: oog en waardering hebben voor het werk van andere cursisten
- zin voor orde en netheid nastreven op en rond de werktafel en het lokaal
- de nodige veiligheids- en hygiëneregels in acht nemen.

4.4.4 Leerinhouden

Bij iedere nieuwe techniek wordt een kort historisch overzicht gegeven.
Er worden minstens 2 technieken aangeleerd en zoveel mogelijk in toepassing uitgewerkt.

- **Frans borduren**
  - Aanleren techniek
    - Opvultechnieken: rijgsteek, steelsteek, kettingsteek
    - Platsteek
  - Toepassing

- **Richelieu**
  - Aanleren techniek
    - Omtrekslijnen met kettingsteek/rijgsteek
    - Spijltjes
    - Platsteek en steelsteek
    - Omtrekslijnen met festonsteek
    - Uitknippen van de vlakken
  - Toepassing

- **Engels borduren**
  - Aanleren techniek
    - Borduren van kleine gaatjes (priem)
    - Borduren van grotere gaatjes en bladmotieven (knippen)
    - Borduren van de platsteek en de steelsteek
  - Toepassing

4.5 Witborduren

4.5.1 Instapvereisten

De cursist moet vooraf de modules “Basis Borduren” en “Basis Witborduren” gevolgd hebben of met een toelatingsexamen bewijzen over de nodige kennis te beschikken.

4.5.2 Specifieke doelstellingen

De cursist kan:

- de hoeveelheid weefsel voor een werkstuk berekenen
- handelsbenamingen van borduurgarens en weefsels in functie van aankoop benoemen
- weefsel en borduurgaren in functie van de te realiseren techniek kiezen
- de specifieke kenmerken van de borduurtechnieken benoemen
- een tekening op fijne stof overbrengen
- de aangeleerde technieken/steken uitvoeren
- de zomen, typisch voor de verschillende technieken, afwerken
- een werkstuk in de aangeleerde technieken/steken uitvoeren

4.5.3 Sleutelvaardigheden

- creativiteit : in de keuze van de tekening en de steken
- doorzettingsvermogen : bij het aanleren van de steken en bij de uitvoering van het werk
- inzicht :
  - in de uitvoering van de steken
  - in de werkvolgorde van de technieken
- leergierigheid : belangstelling en interesse tonen om nieuwe technieken aan te leren
- zelfstandigheid : zonder hulp of toezicht thuis de opgelegde taken afwerken
- zin voor esthetiek: esthetische overwegingen laten meespelen bij het uitvoeren van het werkstuk
- nauwkeurigheid bij het uitwerken van het werkstuk
- zin voor samenwerking: oog en waardering hebben voor het werk van andere cursisten
- zin voor orde en netheid nastreven op en rond de werktafel en het lokaal
- de nodige veiligheids- en hygiëneregels in acht nemen.

4.5.4 Leerinhouden

Bij iedere nieuwe techniek wordt een kort historisch overzicht gegeven.
Er worden minstens 3 technieken aangeleerd en zoveel mogelijk in toepassing uitgewerkt.

- **Schaduwborduren**
  - Aanleren techniek
    - Gebogen motieven
    - Ronde of ovale motieven
    - Rechte vlakken
    - Onzichtbaar instoppen van draden
    - Inzetten van een nieuwe draad (doorzichtige stof)
  - Toepassing

- **Schwälmerborduurwerk**
  - Aanleren techniek
    - Schulprandjes
    - Koraalsteek
    - Schuine maassteek
    - Doorstoptechniek
    - Opvultechnieken
  - Toepassing

- **Ajourranden**
  - Aanleren techniek
  - Toepassing

- **Smokwerk**
  - Aanleren techniek
    - Voorbereiding van de stof
    - Verschillende smoksteken
  - Toepassing

4.6 Basis naaldschilderwerk

4.6.1 Instapvereisten

De cursist moet vooraf de module “Basis Borduren” gevolgd hebben of met een toelatingsexamen bewijzen over de nodige kennis te beschikken.

4.6.2 Specifieke doelstellingen

De cursist kan:

- de specifieke kenmerken van de techniek opnoemen
- weefsel en borduurgaren in functie van de te realiseren techniek kiezen
- de specifieke materialen benoemen en juist gebruiken
- aan de hand van een voorbeeld een eenvoudige tekening overbrengen en uitwerken in de ingrijpsteek, rekening houdend met de richting van de steken en de kleurovergangen
- licht- en schaduweffecten weergeven
- enkele steken/technieken voor het weergeven van weggetjes, muren, struiken, bomen..., uitwerken
- deze steken/technieken toepassen in een werkstuk aan de hand van een voorbeeld

4.6.3 Sleutelvaardigheden

- creativiteit :
  - in het kiezen van de kleuren
  - in het uitwerken van de steken
- doorzettingsvermogen : bij het aanleren van de techniek en het uitvoeren van het werk
- inzicht :
  - in de vorming van de steken
  - in de richting van de steken
  - in de weergave van licht- en schaduweffecten
  - in het belang van een goede observatie (diepteweergave: plaats licht/donker)
- leergierigheid : belangstelling en interesse tonen om een nieuwe techniek aan te leren
- zelfstandigheid : zonder hulp of toezicht thuis de opgelegde taken afwerken
- zin voor esthetiek: esthetische overwegingen laten meespelen bij het uitvoeren van het werkstuk
- nauwkeurigheid bij het uitwerken van het werkstuk
- zin voor samenwerking: oog en waardering hebben voor het werk van andere cursisten
- zin voor orde en netheid nastreven op en rond de werktafel en het lokaal
- de nodige veiligheids- en hygiënerogels in acht nemen.

4.6.4 Leerinhouden

Er worden 2 technieken aangeleerd en zoveel mogelijk in toepassing uitgewerkt.

- **Ingrijpsteek**
  - Aanleren techniek
    - Opvullen van een recht vlak
    - Opvullen van een bloemmotief
  - Eenvoudige toepassing
- **Vrije uitwerking in verschillende steken**
  - Aanleren techniek
    - Aanleren van steken voor het weergeven van struiken en bomen
    - Aanleren van steken voor het weergeven van weggetjes, muren, daken, ...
  - Toepassing: borduren van een eenvoudig tuintje/landschapje aan de hand van een uitgewerkt voorbeeld

4.7 Vervolmaking naaldschilderwerk

4.7.1 Instapvereisten

De cursist moet vooraf de modules “Basis Borduren” en “Basis Naaldschilderwerk” gevolgd hebben of met een toelatingsexamen bewijzen over de nodige kennis te beschikken.

4.7.2 Specifieke doelstellingen

De cursist kan:

- weefsel en borduurgaren in functie van de techniek kiezen
- een kleurenafbeelding in borduurwerk omzetten met de ingrijpsteek
- een kleurenafbeelding in borduurwerk omzetten met vrije steken
- specifieke materialen benoemen en juist gebruiken
- de kleuren voor het werk kiezen aan de hand van de kleurenafbeelding
- de tekening van het borduurwerk maken op kalkpapier aan de hand van de kleurenafbeelding en kunnen overbrengen op het weefsel
- licht- en schaduweffecten weergeven

4.7.3 Sleutelvaardigheden

- creativiteit :
  - in het kiezen van de kleuren
  - in het kiezen en zoeken van de steken
  - in het bedenken van oplossingen om een kleurenafbeelding op een persoonlijke manier om te zetten in een borduurwerkje
- doorzettingsvermogen : bij het aanleren van de steken en bij de uitvoering van het werk
- zelfstandigheid : zonder hulp of toezicht thuis de opgelegde taken afwerken
- zin voor esthetiek: esthetische overwegingen laten meespelen bij het uitvoeren van het werkstuk
- inzicht : in het gebruik van de steken (de juiste steek op de juiste plaats)
- durf : op eigen initiatief de aangeleerde technieken durven gebruiken in een werkstuk
- leergierigheid : belangstelling tonen om nieuwe technieken aan te leren
- zin voor samenwerking: oog en waardering hebben voor het werk van andere cursisten
- zin voor orde en netheid nastreven op en rond de werktafel en het lokaal
- de nodige veiligheids- en hygiëneregels in acht nemen.

4.7.4 Leerinhouden

Er worden 2 technieken uitgewerkt.

- **Toepassing op de ingrijpsteek:**
  - een tekening uitwerken in de ingrijpsteek aan de hand van een kleurenafbeelding

- **Toepassing op de vrije uitwerking in verschillende steken:**
  - een kleurenafbeelding van een tuintje/landschapje,... uitwerken in verschillende steken

4.8 Creatief borduren

4.8.1 Instapvereisten

De cursist moet vooraf de module “Basis Borduren” en “Aftelbaar borduurwerk” en “Open borduurwerk” en “Basis naaldschilderwerk” en “Vervolmaking naaldschilderwerk” gevolgd hebben, of met een toelatingsexamen bewijzen over de nodige kennis te beschikken. De keuze van de volgorde van de modules wordt bepaald door de cursist.

4.8.2 Specifieke doelstellingen

De cursist kan:

- weefsel en borduurgaren in functie van de te realiseren techniek kiezen
- de grootte van een werkstuk berekenen
- de hoeveelheid weefsel voor een werkstuk berekenen
- zelf het soort borduurgaren, nodig voor een werkstuk, uitkiezen
- handelsbenamingen van borduurgarens en weefsels in functie van aankoop benoemen
- een verantwoorde keuze maken van een tekening, kleurenafbeelding in functie van de uitvoering
- aan de hand van een tekening, kleurenafbeelding een eigen ontwerp maken, op de stof overbrengen en uitvoeren in een techniek naar keuze
- een werkstuk samenstellen door gebruik te maken van een combinatie van verschillende klassieke steken/technieken
- een merklap samenstellen door gebruik te maken van een combinatie van verschillende steken/technieken
- een verantwoorde kleurkeuze maken
- de specifieke materialen benoemen en juist gebruiken

4.8.3 Sleutelvaardigheden

- creativiteit :
  - in de keuze van de steken
  - in de keuze van de kleuren
  - in het bedenken van oplossingen om een tekening, kleurenafbeelding op een persoonlijke manier om te zetten in een borduurwerkje
- doorzettingsvermogen :
  - bij het zoeken van de juiste steken
  - bij de uitvoering van het werk
- inzicht : in de uitvoering van de steken/technieken
- leergierigheid : belangstelling en interesse tonen om nieuwe technieken aan te leren
- zelfstandigheid : zonder hulp of toezicht thuis de opgelegde taken afwerken
- zin voor esthetiek: esthetische overwegingen laten meespelen bij het uitvoeren van het werkstuk
- nauwkeurigheid bij het uitwerken van het werkstuk
- zin voor samenwerking: oog en waardering hebben voor het werk van andere cursisten
- durf : op eigen initiatief de aangeleerde technieken durven gebruiken in een werkstuk
- zin voor orde en netheid nastreven op en rond de werktafel en het lokaal
- de nodige veiligheids- en hygiëneregels in acht nemen.

4.8.4 Leerinhouden

In deze module worden er enkele nieuwe technieken aangeleerd maar wordt vooral het accent gelegd op het creatief toepassen van de reeds, in de voorafgaande modules, aangeleerde technieken.

Er worden minstens 2 nieuwe technieken aangeleerd en 3 creatieve toepassingen uitgewerkt.

- **Nieuwe technieken**
  - **De Palestrinasteek**
    - Aanleren techniek
    - Toepassing

  - **De geweven steek**
    - Aanleren techniek
    - Toepassing

  - **Lintjesborduren**
    - Aanleren techniek
    - Toepassing

  - **Folkoreborduurwerk uit allerhande landen: vb Turkije, Bulgarije, Denemarken, ...**
    - Aanleren technieken
    - Toepassing

  - **Actuele borduurtechnieken**
    - Aanleren technieken
    - Toepassing

- **Creatieve toepassingen**
  - **Uitwerken van een merklap samengesteld uit verschillende steken/technieken**
(op aftelbare stof)
    - Keuze van de motieven, randen, ...
    - Keuze van de steken
    - Keuze van de kleuren
    - Uitvoering

  - **Uitwerken van een pentekening in zwartborduren**
    - Maken van het ontwerp
    - Keuze van de steken (licht/donker effect)
    - Uitvoering

  - **Uitwerken van een eigen ontwerp in verschillende steken/technieken**
(basissteken, ingrijpsteek, goudborduren, tapisserie, ...)
    - Maken van het ontwerp
    - Keuze van de kleuren
    - Keuze van de steken
    - Uitvoering

  - **Uitwerking van een Markermerklap samengesteld uit zelfgekozen Marker- en kruissteekrandjes**
    - Keuze van de Marker- en kruissteekrandjes
    - Samenstelling van de merklap
    - Keuze van de kleuren
    - Uitvoering

5 Methodologische wenken en didactische hulpmiddelen

5.1 Methodologische wenken

- de verschillende technieken worden klassikaal gedemonstreerd
- de technieken worden exemplarisch uitgewerkt en zoveel mogelijk in een toepassing uitgewerkt
- theorie en praktijk worden geïntegreerd verwerkt
- klassikale en individuele opdrachten worden uitgevoerd
- de cursisten krijgen een individuele begeleiding
- onderwijsgesprekken zorgen eventueel voor verduidelijking

5.2 Didactische hulpmiddelen

Algemeen materiaal: bord – krijt – tafels – stoelen – prikbord

Borduurring: - houten borduurring 12 of 15 cm
- metalen borduurring 12 of 15 cm

Borduurzijde: - verschillende kleuren DMC-splitzijde
- perlé nr. 3 – 5 – 8
- borduurkatoen nr. 25 – 30

Kleurenkaart DMC

Borduurweefsels: - 1-draadsétamine 8 en 10 dr/cm
- Kaaslinnen 8 – 10 – 12 – 14 dr/cm
- Noors linnen 7,5 en 10 dr/cm
- fijn wit linnen
- katoen
- fijne stof voor schaduwborduurwerk

Naalden: - fijne borduurnaalden
- borduurnaalden met een stompe punt nr. 20 – 22 - 24

Fijn borduurschaartje, stofschaar, lintmeter, lat, potlood, patroonpapier, carbonpapier, spelden, gekleurde stikzijde, passepartout, karton, plaklint, snijmes, snijmat of karton

Proeflapjes met verschillende technieken en steken

Afgewerkte stukken in verschillende technieken en steken

6 Evaluatie

Permanente evaluatie is de ideale manier om de cursisten continue te beoordelen voor een opleidingsonderdeel of een deel van een opleidingsonderdeel van de verschillende modules.

Permanente evaluatie is dus een gespreide evaluatie, op verschillende tijdstippen waarbij de kennis en de vaardigheden worden getoetst in praktische oefeningen (voor oefeningen) of toepassingen (werkstukken).

De evaluatie gebeurt aan de hand van observaties. De beoordelingscriteria zijn: inzicht in de techniek, creativiteit, nauwkeurigheid, esthetische zin en het afgewerkt product.

Op het einde van elke module wordt de eindbeoordeling meegedeeld aan de cursisten.

7 Bibliografie

- Naaldwerk van A tot Z - Ribo Prod. Sassenheim
- Borduurwerk in de wereld :
  - uit Lapland
  - uit Centraal-Azië
  - uit China
- DMC 1978 - uitgeverij Helmond BV Helmond - samplers - DMC - 1978
- Broderies Yougoslaves Ilme Série - Bibliothèque DMC
- Complete Gids voor Handwerken - Readers Digest - R.D.S.A. 1982
- Creatief handwerken - Lynette de Denne - Zuidgroep BV uitg. 82
- Speciaal Burda Hardanger
  - E 200 - 1992
  - E 126 - 1990
  - E 921 - 1989
- Richelieu & Ajourstickerei - Strick und schick Sonderheft - 1993
- Chemises à broder - Pierre Zech - DMC - 1992
- Richelieupatronen - Margrit REIJ - Cantecleer BV - De Bilt - 1992
- 450 steken voor creatief borduren - Barbara Snook - Cantecleer BV - De Bilt - 1974
- Intermezzo - Richelieuborduurwerk - Coats NV
- Stick Ideën - Richelieu - Zweigart
- Groot Perzisch ajourboek - H. Beukers - Zomer en Keuning BV - 1974/82
- Embroidery - Mary Gostelow - Marshall Cavendish Editions - 1977
- Needlework, an illustrated history - H. Bridgeman & E. Drury - Paddington pres LTD - 1978
- Masterpieces of embroidery - Pamela Clabburn - Phaidon Press LTD - 1981
- Het complete handwerken - H. Beukers - Eska tijdschriften BV - 1975
- Heimatwerk - Verlag Schweize - Heimatwerk Zürich 1949 --> 1957
- La broderie crewel, appllication, sur blanc - Flammarion - 1981
- White work embroidery - B. Bawson - Batsford - LTD London - 1987
- The book of samplers - M. Fawdy, D. Brown - Lutterworth press - Guildford & London - 1980
- Blackwork - M. Gostelow - BT Batsford LTD London - 1985
- Chinese folk embroidery - Wang Yarong - Thames & Hudson
- Borduren met plezier - Ondorisha Publishers LTD - 1985
- Alte model-motive - I. Zimmerman - Rosenheimer
- The craft of crewel embroidery - E. Wilson - Faber Paperbacks - 1977
- Kleurige bloemen borduren - Ondori Publishers LTD - 1981
- Burda tijdschriften
- A magyarorszagi himzesmintai - Minerva
- American Folk art designs and motifs - J. D'Addetta - Dover Publ. Inc. NY - 1984
- 50 Canvas stitches - J & P Coats LTD
- Wir lernen sticken - J. Schürer AG - Augsburg

- 73 Zierstickkanten - Mez AG Freiburg
- Cross stitch - J & P Coats LTD
- Stitch textures on canvas - J & P Coats LTD - 1978
- Needlepoint Stichery - M. Boyles - Studio Vista - 1974
- The complete Guide to Needlework - M. Costelow - Phaidon - 1982
- Borduurpatronen - A. Saint George - H.J.W. Becht - Haarlem - 1993
- 100 ideeën : borduren - Spectrum - 1986
- White Work - Carter Houck - Dover Publ. NY - 1978
- Merklappen - C. Dreesman - Zomer en Keuning
- Door het oog van duizend naalden - C. Dreesman - Thieme Zutphen - 1975
- Embroidery of all Russia - M. Costelow - Mills & Boon LTD - 1977
- De kunst van het Borduren - J. Barton - Cantecleer BV - 1989